

Polítiques per a adults joves

Si hi ha una etapa que concentra moltes de les grans decisions que prenem al llarg de la vida és la de la joventut adulta. Decisions sobre la nostra formació educativa i professional; sobre els primers passos de la nostra trajectòria laboral; sobre si emancipar-nos... finalment!; sobre si viure en parella, amb amics o simplement amb companys de pis; sobre si tenir fills i quants; sobre on viure (emigrar potser?), i si comprar un habitatge o viure de lloguer. Una etapa intensa per a qui la viu i fascinant, també, per als economistes i per als altres científics que estudiem com es prenen aquestes decisions, què les condiciona, quines són les seves implicacions a nivell personal i col·lectiu, i quines polítiques comportarien uns resultats més positius.

En l'àmbit educatiu, per exemple, Espanya destaca per l'elevada proporció de joves adults amb estudis universitaris, però, també, pels molts joves que només van finalitzar els estudis obligatoris. Les dues xifres se situen molt per damunt de la mitjana europea i són simptomàtiques, segurament, de la falta d'atractiu del nostre sistema de formació professional. Una formació professional moderna, que compaginés un ensenyament de qualitat a les aules amb l'aprenentatge a les empreses, atrauria molts estudiants que avui dia abandonen la formació de forma prematura o que opten, sense que potser sigui la millor opció per a ells, per la universitat.

En l'àmbit laboral, els joves adults es veuen especialment perjudicats per la dualitat del mercat laboral, que segmenta el mercat entre *insiders* i *outsiders*. Els *insiders* fa temps que treballen i tenen un contracte indefinit –tot i que alguns són joves, la majoria, no. Els *outsiders*, molts dels quals són joves, estan aturats o tenen un contracte temporal. Durant la crisi, els *outsiders* van patir de forma desproporcionada els costos de l'ajust, tant en termes d'atur com de reducció de salaris, i les seqüeles encara se senten. Solucionar el problema de la dualitat (per exemple, fent més atractiva la contractació indefinida) seria positiu per a l'eficiència i per a l'equitat.

La precarietat laboral, que es tradueix en salaris més baixos, en una temporalitat més elevada i en més atur, tendeix a retardar l'edat d'emancipació. A Espanya, el 60% dels joves entre els 18 i els 34 anys encara viuen amb els pares, 15 punts més que a la zona de l'euro. Independitzar-se més tard té, al seu torn, un impacte directe sobre les taxes de fertilitat: per cada 1.000 dones espanyoles entre els 20 i els 39 anys, neixen uns 120 nens i nenes, 60 menys que a França. A més a més, canviar aquestes dinàmiques afavoriria molt la sostenibilitat del sistema públic de pensions.

En els últims anys, els joves també han patit un enduriment de les condicions d'accés a l'habitatge. L'encariment dels lloguers i les dificultats per estalviar prou per comprar un habitatge han estat factors que, a més de la precarietat laboral, han contribuït a ajornar l'edat d'emancipació. En aquest àmbit, les polítiques públiques s'haurien d'encaminar a incrementar l'oferta d'habitatge en lloguer, amb el desenvolupament d'un parc públic, que, a Espanya, és molt escàs. Polítiques com limitar el preu dels lloguers poden ser contraproductives, perquè tendeixen a reduir, en lloc d'augmentar, l'oferta d'habitatge en lloguer.

Educació, mercat laboral i habitatge són tres grans àmbits en què la millora de les polítiques públiques beneficiaria els adults joves. Joves que només desitgen una feina estable per poder créixer personalment i professionalment, per poder-se emancipar el més aviat possible, per formar una família i per no haver de dedicar a l'habitatge la meitat del que guanyen. No podem fer que tot plegat els sigui una mica més fàcil?

Enric Fernández
Economista en cap
31 de maig de 2019